

Kerekes Dumitru, plugar
KISBÁNYA
Saztmar m. up. Alsófernezely

DELIBUINIA

PARIDEALULUI

A magyarországi románok szócsove — Organ de afirmare al Românilor din Ungaria

Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redacția și administrația:
Kolozsvár—Cluj, Str. Deák Ferenc-utca 36. Telefon 17-49

postali Nr. 3.

Reflexiuni

Decretul-lege Nr. 1440—1941 publicat în ziua de 23 Februarie 1941, este incontestabil o măsură de politică agrară luată de guvern. Această gravă chestiune prezintă două aspecte. Primul este aspectul juridic, care este cel imediat aparent, al doilea aspectul politic, mai precis, de politică agrară. Juridic fiind mijlocul, scopul este politic. Partea juridică, respective problema inerență juridică pentru moment și mai cu seamă aici nu o comentăm. Doar atât că, în condițiile aplicate pe teritoriul realipit Ungariei, chestiunea a fost în mod serios reglementată și soluționată, iar dispozițiile legale incontestabil aplicate. Remediile problemei actelor juridice nule și anulabile, erau la dispoziția oricui.

Privitor intenției de politică agrară, credem că desfășurarea firească a lucrurilor ar echilibra în mod echitabil desavantajele oferite de marile schimbări politice (de imperium), deci de populație. Plecărilor mai mult sau mai puțin grăbite a unui număr mai mare de proprietari, stabilesc — în virtutea legii ofertei și a cererii, — un preț mai coborât, iar schimbările produse în cadrul aparatului public aduc pe cei vizați în situația de a se vedea nevoiți a înstrăina parte din bunurile lor. Aceasta a fost situația în anul 1918 și următorii și aceasta este situația în anii 1940—1941. Orice altă imixtiune în mersul lucrurilor este de prisos și poate deveni dăunătoare: prin vasta scară de interpretări la cari dă anză din punct de vedere juridic, reglementarea amintită este aptă a declanșa litigii interminabile și nu întotdeauna de bună credință între particulari. Aceasta în ansamblu. Diferitele compartimente ale decretului cu pricina ating diferite interese valabile. Vom vedea dacă constituie regres. Primul compartiment se referă la situația unor particulari sau a unor grupări (asociații) mai mici față de anumite imobile ale Băncii Naționale, instituțiilor publice, ale corporațiilor și fundațiilor. Credem că salvagardarea drepturilor câștigate, oneros sau gratuit ale acestora, servește o mai amănunțită, deci mai justă reparație economică. Al doilea compartiment reglementează transcrierea unor bunuri imobiliare de pe persoanele de drept public și asociații și fundații de interes public, române, pe cele analoage maghiare. La vremea sa anumite realități au indicat armătura economică potrivită, adecvată măsurii lor. Realitățile în cea mai mare parte există și astăzi, de ce așadar, să fie private de sprijinul economic cuvenit, mai ales că acela fu adunat și sporit de dispoziții suferite și intelectuale categoric și specific nuanțate.

Al treilea compartiment, care este ultimul, din punctul nostru de vedere, reglementează înstrăinările dela particulari la particulari făcute sub amenințarea sau sub presiunea directă a unor situații favorabile achizitorului și defavorabile înstrăinătorului și din pricina cărora acesta a suferit pagube însemnate. Precum am amintit mai sus, desfășurarea firească a lucrurilor făcea în 1940—1941, ceea ce tot așa de natural s'a făcut în 1918—1919. Adăogăm doar atât la cele spuse referitor la această problemă că, prin reglementarea decretului amintit se face o înfrâurire parțială, directă și indirectă, asupra rezultatului reformei agrare pricinind reînvierea unei clase quasi-anacronice. Căci înstrăinările făcute sub „amenințarea unor măsuri ale autorității publice” (și în general despre ceea ce vorbește în

Lămuriri pentru cooperative

Suntem informați, că dl. Ion Buzea s'a întors din România, unde a discutat chestiunea datoriilor cooperativelor românești din Ungaria, față de Institutul Național al Cooperatiei. Dsa a obținut un termen lung pentru achitarea acestor datorii și convenționează în acest scop va primi forma definitivă după ce se va obține aprobarea autorităților statului pentru această și ratificarea consiliului centralei cooperativelor românești de aici.

Cu această ocazie Dsa a avut convorbiri și cu reprezentantul cooperativelor ungurești din România, dnul conte Haller, președintele federalei „Hangya” din Aiud. Aceste convorbiri au avut scopul de a obține condițiuni reciproce de funcționare și activare a cooperatiei românești din Ungaria și a celei ungurești din România. Dl. conte Haller, ale cărui păreri sunt cunoscute cooperatorilor și cititorilor noștri din declarațiile sale făcute încă în luna Octombrie 1940, la adunarea cooperativei „Hangya” din Marosvásárhely-

Tg.-Mureș, va veni în câteva zile în Ungaria și speră să obțină dela guvernul din Budapesta un tratament al cooperativelor românești din Ungaria, egal cu cel pe care-l au cooperativele ungurești din România. Evident, că lărgirea drepturilor reciproce ale acestor instituții va trebui să înceapă prin repunerea lor în drepturile ce li se cuvin în baza legilor și a arbitrajului dela Viena. Sperăm, că în urma acestor intervenții vor fi înlăturate toate neajunsurile dureroase, pe cari le-a suferit și le suferă cooperativa noastră.

Institutul Național al Cooperatiei, luând cunoștință prin reprezentanții săi de aceste convorbiri, este de acord să nu atingă drepturile și libertatea de funcționare ale cooperativelor ungurești din România, și chiar să contribuie la lărgirea acestor drepturi, în cazul când și cooperativele românești din Ungaria vor avea acelaș tratament, admițându-li-se activarea și organizarea pe bază etnică, la fel cum sunt cooperativele ungurești din România.

Declarațiile drului Göbbels

Anul 1941 va aduce decizia victorioasă pentru Germania

Germania nu tinde la distrugerea independenței statelor mici

ROMA, 10. M(TI). — Drul Göbbels ministrul de propagandă al Reichului a făcut corespondentului din Berlin al ziarului „Corriere dela Sera” următoarele declarații: „Mulți au crezut că Germania vrea să ajungă la o victorie decisivă numai prin forțele aeriene. Acest crez este o eroare. Războiul va fi câștigat prin colaborarea tuturor armelor. Inamicul n'are nici ideie de ce forțe dispunem noi din unele arme. Ministrul propagandei a accentuat apoi că Germania nu tinde la distrugerea independenței

vre-unui stat și că ocuparea Norvegiei, Olandei și Belgiei s'a făcut numai din imperative militare bine chibzuite.

Țin să accentuez că Germania nu va încheia nici o pace de compromis, fiindcă e destul de puternică se impună o pace favorabilă. Führerul Adolf Hitler nu leagă hotărârile sale de vre-un timp precis, dar de astădată a spus categoric, că anul 1941 va aduce decizia victorioasă. Noi germanii credem în mod fanatic că această precizare a Führerului se va împlini întocmai.”

Lista pierderilor italiene suferite în luna Februarie

De undeva din Italia, 10. (Stefani). — Comandamentul forțelor italiene comunică următoarele:

Evenimentele de războiu și îndeosebi faptul că terenul de luptă este în Cirenaica, au împiedicat pe comandanții detașamentelor să comunice lista pierderilor suferite. Culegerea datelor despre pierderile suferite este una din grijile de căpetenie al comandamentului suprem. Datele de mai jos cuprind pierderile de pe Februarie anunțate

comandamentului suprem al forțelor italiene până la data de 28 Februarie.

Pe frontul grec au fost 2386 morți, 4841 răniți și 5586 dispăruți italieni. Pe frontul greco-albanez au fost 14 morți și 42 răniți. În Africa orientală au fost 127 morți, 530 răniți și 186 dispăruți. În Africa de Nord au fost 68 morți, 98 răniți și 12.230 dispăruți. Marina de război a pierdut 68 morți, 20 răniți și 142 dispăruți. Aviația italiană a pierdut 37 morți, 87 răniți și 110 dispăruți.

§ 6) n'au fost altceva decât în majoritatea cazurilor, vânzările făcute pentru a preîntâmpina reforma agrară, făcute de cei cari urmau să fie vizați de reformă, adică de latifundiari, către țărani. Rezultatul a fost în definitiv identic cu cel al reformei agrare. Anularea acestui rezultat ar fi un pas neprogresist căci, cu toate insuficiențele, orice s'ar spune, reforma agrară a constituit un real progres. Acesta ar fi înfrâurirea parțială indirectă. Cea directă se cuprinde în § 12 care supune unei aprobări ul-

terioare înstrăinările rezultatelor ref. agrare și a altor proceduri de împrumut, făcute după 15 Martie 1939.

Ori spiritul vremii ca un indiciu imperativ pentru organizarea viitorului, impune ridicarea și promovarea masselor (a păturii țărănești și muncitoare) și organizarea lor spre a-și putea împlini rolul preponderent productiv în organizația politică ce va să vie.

AUREL SOCOL

Pe marginea unei conferințe

Societatea femeilor, ortodox română, din localitate, credincioasă frumoaselor datini din trecut, a organizat sub înaltul patronaj al P. S. Sale episcopului Nicolae Colan un ciclu de conferințe religioase.

Prima conferință a avut loc Duminică după masă în catedrala ortodoxă în prezența unei numeroase și selecte asistențe, în fața căreia, P. S. Sa episcopul Nicolae Colan, a vorbit despre: „Omul Nou”.

Înaltul ierarh, vorbind din suflet și din inimă la inimă, a reușit să descrețească frunțile celor obosiți de povara vremurilor, creând o atmosferă de comunitate sufletească, așa că și cei mai înfocați materialisti au avut impresia că se află în casa lui Dumnezeu și aud prin gură blândului arhieru înțelepciunea și bunătatea divină, simțită cândva, de primii urmași ai pruncului, divin născut la Vișlaim.

Arta desăvârșită și de înaltă finută cu care a fost executat concertul religios, în care a fost încadrată conferința P. S. Sale episcopului, Nicolae, a contribuit deasemenea foarte mult la crearea atmosferei de comunitate sufletească și de evlavie. Coral mixt al episcopiei, sub conducerea neobositului dirigor părintele asesor Laurențiu Curea, a făcut progrese nebănuite, și a devenit una din cele, mai bine pregătite societăți corale. Cele mai grele puncte din program ca: „Să învie Dumnezeu” de D. Borteanșchi, „De Tine se bucură” de G. Dima și „Lăudați” de Augustin Bena au fost executate de ansamblul corului cu o măiestrie desăvârșită, cauzând clipe de adevărată revelație. Dar despre subiectul conferinței rostită de P. S. Sa episcopul Nicolae și de corul episcopiei ne vom ocupa altădată.

Conferința și concertul religios ne-au oferit prilejul să înregistrăm, cu satisfacție solidaritatea, românească ce s'a manifestat — spre mulțumirea tuturor — și cu această ocazie.

Dovada o avem în faptul, că înainte de încheierea conferinței — înainte de masă — după terminarea serviciului divin din catedrala „Schimbarea la față” s'a anunțat credincioșilor uniți, că după masă va avea loc în catedrala ortodoxă un concert și o conferință religioasă și în adevăr, după masă, elita credincioșilor greco-catolici ascultau cu evlavie conferința episcopului ortodox, dând dovadă că nu ne mai pot desbina prejudecăți. În această privință a fost semnificativă prezența unui însemnat număr de muncitori industriali cari și-au dat seama că azi mai mult decât oricând solidaritatea noastră etnică se manifestă în jurul altarelor.

I. TIS

Reparația ziarului „Déli Hirlap”

Suntem informați dintr'o sursă demnă de toată încrederea, că guvernul român a autorizat apariția ziarului „Déli Hirlap”, organ oficial a comunității Naționale Maghiare din România. Salutăm apariția confratelui nostru cu un sentiment oarecum de solidaritate în lupta paralelă dusă bărbătește, franc și dărz pentru expugnarea drepturilor naționalităților.

TRIB. ARD.

Tribuna Ardealului

Editor responsabil:
Prof. Dr. EMIL HAȚIEGANI

Redactor responsabil:
GH. V. GIURGIU

ziar românesc ce apare pe teritoriul Ungariei. Este datoria fiecărui român ardelean să se aboneze, să citească și să răspândească ziarul nostru.

Costul abonamentului:

Abonamentele, publicațiile și inserările se primesc la Administrația ziarului în Deák Ferenc-u. 36. Pentru țara 15 pengő anual, 8 pengő pe jumătate de an, 4 pengő pe 1/4 de an și 1.50 pengő pe lună. Pentru străinătate, 7 pengő pe an, 13 pengő pe 1/2 an, 7 pengő pe 1/4 de an și 2.25 pengő lunar.

Abonamentul general 30 pengő anual.

Pentru bănci, instituții și abonamentele de sprijin 50 pengő anual. Abonamentele în streinătate 40 P.

Tribuna Ardealului

Abonamentele, publicațiile și inserările se primesc la Administrația ziarului în Deák Ferenc-u. 36.

SCRISORI DIN PRAGA

Relațiile comerciale ale Protectoratului cu România

Oficiul statistic din Praga publică bilanțul comerțului exterior român în prima jumătate a anului 1940 și anunță, că Protectoratul Cehiei și Moraviei ocupă locul al doilea la capitulul importului (16.84%) și locul a treilea la capitulul exportului român. Din Protectorat au fost exportate mai ales produse ale industriei de fier, apoi produse de confecție ceramică, cauciuc și mărfuri chimice. Din exporturile României în Protectorat cele mai importante sunt: petrol, grâu, porumb, carne, slănină și vinuri.

LITERATURA CEHĂ LA ANTOLOGIA FINLANDEZĂ

Una din cele mai frumoase antologii este marea antologie finlandeză de literatură slavă de V. K. Trast. Volumul are 920 pagini, din cari 200 sunt dedicate literaturii cehi. Sunt acolo bucăți ale autorilor cehi: Erben, Nemcová, Neruda, Světlá, Cech, Vrchlický, Zeyer, Holeček, Bezruk, Jirásek, Brezina, Theer, Capek, Dyk și Hasek. Probe au fost traduse de V. K. Trast, V. Kiparsky și Jaroslav Kalina.

CONCERTE

Societatea artiștilor tineri „Ars” din Praga a dat Joi, în 20 Februarie, un concert din compozițiile lui J. Brahms. Programul a fost alcătuit precum urmează: Compoziții pentru pian, Cântece pentru sopran, Două sonate pentru pian și clarinetă, Sonata pentru pian și violoncel. Două cântece pentru alt cu viola și pian, Trio pentru clarinetă, violoncel și pian. Au cântat membrii societății.

Vinerea, în 21 Februarie a avut loc în sala bibliotecii orașului Praga concert din compoziții de cameră și coruri. Au fost executate operele lui Bubák, Hába, Janáček și coruri de Burghauser, Kricka, Plavek și Slapák. A cântat orchestra cehă de cameră și societatea corală „Hlahol”, dirijată de Dr. V. Smetáček.

— Biroul advocațional dr. MUSCA GAVRIL, continuă a funcționa în Marosvásárhely-Târgu-Mureș, Borsos Tamás-utca 15. Telefon 436.

Frânturi despre Statele-Unite ale Americii

— Firea americanilor —

(Continuare).

Americanii au o fire total deosebită de a noastră, a europenilor. Condițiunile de viață și istoria explică aceste deosebiri.

Europeanul e preocupat de politică. În Europa se discută în casă, pe stradă, ba chiar și în școli, foarte multă politică, uneori — în ziare de exemplu — se face aproape numai politică. Adesea industriile sunt întemeiate în vederea războiului, iar tratatele de comerț sunt străbătute și ele de același fir roșu al politicii.

În vremuri normale, în USA „nimeni nu se ocupă de politică, toată lumea se încrede în președintele Republicii” (L. Negruzzi). Președintele rezolvă chestiunile politice, cetățenii își văd de dolarii lor.

Americanul prețuiește totul în dolari: și sănătatea și știința și renumele și frumusețea. O vilă e frumoasă, fiindcă a costat un milion de dolari, alța nu e interesată, dacă n'a costat decât treizeci de mii. „În judecata lor simplistă ei își spun: un tablou vândut — de Raphael de ex. — face un milion, deci tot ce costă un milion e frumos ca și tabloul de Raphael. (L. Negruzzi).

Dacă europeanul se naște sub zodia țapului și săgetătorului luptător, americanul vine pe lume sub zodia cumpenei cu talgerile pline de dolari. Americanul e preocupat toată ziua de gândul cum să câștige un dolar mai mult. În America în cluburi, în tranvae, acasă, în ziare, se discută aproape numai chestiuni economice; se întemeiază fabrici și se încheie tratate doar în vederea unui plus câștig. Urmarea se vede: istoria noastră e copleșită de glorie și înfrângeri de pe câmpurile de război; americanii sunt stăpâni pe nemărginite averi. Statele europene câștigă și pierd teritoriile prin războaie grele, Statele-Unite a câștigat treptat-treptat teritorii întinse, fără să le mai piardă, aproape numai prin puterea dolarului.

Dorința de câștig îl face pe american foarte practic. El calculează mereu. În magazinele mari, datorile mărunte nu sunt deloc înregistrate, deoarece experiența a dovedit că nu-i rentabilă contabilizarea lor. În fabricile de conserve de pește, nu se curăță carnea de pe oase, deoarece orelle de lucru întrebuintate sunt mai scumpe decât valoarea materiilor astfel câștigate.

Americanul crede că nenorocul nu poate lega ziua bună de gard. Americanul crede în bine, e, cum se spune *optimist* din fire. Optimismul său „este pur și simplu de neînvinș”. El crede, probabil, că toate greutățile ce ne sunt date în viață nu au alt rost, decât să ascundă noi posibilități de bogăție în spatele lor.

Și să nu se creadă că America a fost cruțată de încercări. Nu, căci „din cei 130 de ani de independență, 33 de ani au fost critici”, însă „din cauza duratei lor scurte, anii de suferință (1857, 1861, 1893) n'au lăsat nici o urmă în sufletul poporului, după cum nici prăbușirea din anii 1929—1932 n'a putut să clatine credința americanilor în revenirea belșugului”.

În orașul New-York, 20% din comercianți ajung în fiecare an la faliment, „adică într'un interval de 5 ani, fiecare comerciant vine la rând, și aceasta din cauza creditului ușor și a optimismului lor incorrigibil”. (Diamant).

Totuși „americanilor nu le e frică de ziua de mâne și de prăbușirea unei afaceri. Ei cred în renașterea unei afaceri nereușite. (Diamant).

„Comerciantul falit își deschide magazinul mai încolo cu câțiva șgărie-nouri, iar fermierul își părăsește ferma și casa sa, urcându-și familia în mașină și o duce în crezător în altă parte”.

Credința aceasta tare, optimistă, a americanilor se explică, în parte, prin marea bogăție a țării.

Despre american se mai zice că e foarte adaptabil, adică el știe să facă față celor mai neașteptate greutăți prin fafte tot atât de neașteptate. Americanul ar fi la fel cu pisica, cade totdeauna în picioare. Pe el nu-l prea leagă felul de a lucra al părinților, în conducerea prăvăliei sau fabricii, el nu se prea ia după vorba din bătrâni, ceea ce nu va să zică că americanul nu ține la cinste, ci doar că greutăților le dă de cap cum o vede el mai nimerit.

Cât de grăitoare e, din acest punct de vedere, evoluția politicii externe a Americii în ultimul timp. America e neutră, dar ajută Anglia „până la ultimul dolar și până la ultima cămașă”; principiul „America a americanilor” rămâne sfânt, politica Washingtonului nu-i preocupată decât de interesul Americii, dar dacă aceste interese o chiamă în Filipine, China, Singapore sau Anglia, americanul spune îndată: granițele țării mele se întind până unde se întinde limita securității mele.

În sfârșit americanii au un spirit de concurență, un spirit luptător, pornit din optimismul lor, care-i face să construiască zgârie nori din ce în ce mai înalți, în timp din ce în ce mai scurt, îi face să construiască „vagoane din ce în ce mai bune, mai comode și mai sigure, precum și locomotive cu o capacitate mai mare”, îi face să înalțe fabrici care sunt în stare să dea gata tot mai multe vagoane de marfă la zi. „E ambiția americanului de a bate recordul pe toate terenurile”.

Posibilitățile atât de mari ale țării n'au făcut desigur, decât să întărească această ambiție în sufletul americanului.

Americanul ține mult la libertatea individuală. În birourile publice și la întruniri îi place să rămână cu pălăria în cap. E simbolul suveranității individuale. Cetățeanul își păstrează coroana, în fața puterii publice. Americanul crede că rolul statului e să-l servească și să-l apere pe el, cetățeanul, căci plătind dări, cetățeanul e acela care dă viața statului. Ideea „libertății a pătruns atât de adânc în mentalitatea americană, încât orice încercare venită din partea statului, intenționând să reglementeze raporturile dintre angajați și patroni, este calificată drept violență împotriva suveranității individului”.

V. VLAD

Ordonanța guvernului pentru fabricarea mezelurilor

Guvernul a reglementat printr'o ordonanță fabricarea mezelurilor, dispunând, că la fabricarea lor să nu se poată întrebuinta decât o proporție limitată de untură, grăsime sau slănină. Astfel la cremvirst nu se va întrebuinta decât 22 la sută de grăsime, la alte mezeluri 10, 20, 40, 50, 60, 70 la sută.

Aceasta ordonanță intră în vigoare la 1 Aprilie.

RADIO

Marți, 11 Martie 1941.

Budapest I.

6.40: Ora dimineții, gimnastică. — 7: Radio-jurnal, comunicate, discuri. — 10: Radio-jurnal. — 10.20: Lectură. — 10.45: Actualitățile modei. — 11.10: Cota apelor. — 12: Mersul vremii. — 12.10: Szabó Sándor, vioară. — 12.40: Radio-jurnal. — 12.55: Dna dr. Mészáros, pian. — 13.20: Ora mersul vremii și cota apelor. — 13.30: Muzică de țigani. — 14.30: Radio-jurnal. — 14.45: Programul posturilor de radio. — 15: Știri economice. — 15.40: Sfatul gospodinelor. — 16.10: Ora copiilor. — 16.45: Ora mersul vremii, radio-jurnal în l. maghiară, slovacă și rutenă. — 17.30: Muzică de dans. — 17.55: Conferința dlui Kardeván Károly. — 18.20: Conferință muzicală de d. Ádám Jenő. — 19: Radio-jurnal în l. maghiară, germană și română. — 19.25: Muzică de țigani. — 20.10: Orchestra postului de radio. — 21: „Turta de nisip” de Káddr Erzsébet. — 21.20: Concertul corului Zvonimir din Zagreb. — 21.40: Radio-jurnal, mersul vremii. — 22: Orchestra regimentului I.

București

5.45: Ora dimineții. Concert de dimineață, discuri. Radio-jurnal I. Continuarea concertului, discuri. — 11.30: Muzică simfonică, discuri. — 12.15: Radio-jurnal II. 12.30: Taraful Ilie Rădulescu. — 12.50: Serviciul de știri germane. — 13.10: Radio-jurnal III. — 13.30: Cântece ardelenesti. — 14: Radio-jurnal IV. — 14.15: Muzică ușoară, discuri. — 17: Ora, cronica științifică, poezie tehnică. — 17.15: Insule, castele și lacuri în muzică, discuri. — 18.20: Dna Nya Bădescu, voce. — 18.45: Serviciul de știri germane. — Radio-jurnal V. — 19.20: Orchestra simfonică Radio dir. de Ionel Perlea. — 19.45: Prof. George Fotino: Patriotismul boerilor dela 1848. — 20: Continuarea concertului simfonic. — 21: Radio-jurnal VI, sport. — 21.20: Muzică de Tosti și Tintinelli. Dra Maria Tereza Ferrero voce. — 21.45: Jurnal pentru străinătate în l. germană și italiană. — 22: Muzică variată ușoară, discuri. — 22.45: Jurnal pentru străinătate în l. franceză și engleză. — 23: Continuarea concertului, discuri.

Miercuri, 12 Martie 1941.

Budapest I.

6.40: Ora dimineții, gimnastică. — 7: Radio-jurnal, comunicate, discuri. — 10: Radio-jurnal. 10.20: Lectură. — 11.10: Cota apelor. — 12: Mersul vremii. — 12.10: Discuri. — 12.40: Radio-jurnal. — 13.20: Ora mersul vremii și cota apelor. — 13.30: Orchestra regimentului 2 de honvezi. — 14.30: Radio-jurnal. — 14.45: Programul posturilor de radio. — 15: Știri economice. — 15.20: Muzică de dans. — 16.15: „Din culisele teatrului de păpuși”. — 16.45: Ora, mersul vremii, radio-jurnal în l. maghiară, slovacă și rutenă. — 17.15: Orchestra postului de radio. — 18: Conferința colonelului Nyhá László. — 18.30: Discuri. — 19: Radio-jurnal în l. maghiară, germană și română. — 19.30: „Falstaff”, operă în 3 acte. În pauză la 20.15: Cronica externă. — 21.20: Radio-jurnal, mersul vremii. — 23: Radio-jurnal în l. germană, italiană, engleză și franceză.

București

5.45: Ora dimineții. Concert de dimineață, discuri. Radio-jurnal I. Concert de fanfară rom. germ. — 11.30: Muzică slavă, discuri. — 12.15: Radio-jurnal II. — 12.30: Orchestra Luceafărul. — 12.50: Serviciul de știri germane. — 13: Continuarea concertului. — 13.10: Radio-jurnal III. 13.30: Continuarea concertului. — 14: Radio-jurnal IV. — 14.15: Muzică vocală, discuri. — 17: Ora, muzică veche, discuri. — 17.40: Muzică religioasă din sec. XVII. — 18: Literatura noastră. — 18.15: Muzică de cameră. — 18.45: Serviciul de știri germane. — 19: Radio-jurnal V. — 19.20: Muzică de început de primăvară, discuri. — 19.40: Prof. Ion Sângeorgiu: Primele schimburi culturale româno-germane. — 20: Ora Germaniei. — 21: Radio-jurnal VI, sport. — 21.20: Muzică de balet din opere și operele, discuri. — 21.45: Jurnal pentru străinătate în l. germană și italiană. — 22: Muzică variată ușoară, discuri. — 22.45: Jurnal pentru străinătate în l. franceză și engleză. — 23: Continuarea concertului, discuri.

A apărut Nr. 1
din Biblioteca „Tribuna Ardealului”
DE PE MUREȘ ȘI CÂMPIE
HORE ȘI CHIUITURI
Se găsește la toți depozitarii
ziarului „Tribuna Ardealului”
Prețul 30 filleri

Cronica externă

Legea pentru ajutorarea democrațiilor a fost votată de senatul american cu 60 contra 31 voturi și ea va fi astfel sancționată de Președintele Roosevelt

România n'a fost bombardată. Sofia refuză avertismentele Moscovei. Astăzi ședința adunării naționale la Ankara. Armata otomană în stare de alarmă. USA n'a oferit Jugoslaviei ajutor militar. Pact de amicitie și neagresiune între Jugoslavia și Germania. Armata elenă nu se retrage de pe continent. Mexicul încheie alianță militară cu USA. Matsuoka pleacă la Berlin și Moscova. Scopurile de război a lui Roosevelt

— Armata elenă evacuează Tracia —

Situația internațională se clarifică cu încetul. Observatorul înzestrat cu simțul realităților, nu mai dăbue în întinericul nesiguranței din luna Februarie. Balcanii au devenit centrul preocupărilor. În Africa nimic excepțional. În Extremul Orient, unde încordarea a fost foarte aproape de explozie, s'au liniștit lucrurile. America își continuă binecunoscuta ei politică și în sfârșit în regiunea Mănecei, nimic nou.

Polemica Sofiei cu Moscova

Bulgaria: Aceasta țară prin adeziunea la pactul tripartit a devenit în mod fățiș o aliată a puterilor axei. Prin noua ei atitudine Bulgaria se acomodează acestei situații. Cu aceasta se explică și polemica pe care și-a permis-o față de U. R. S. S. „marele prieten” de ieri. Iată despre ce e vorba: Presa numai eri a dat publicității cunoscutul comunicat al agenției „Tass”. Ziarele Bulgare comentează nota Sovietică. Redactorul cotidianului Slovo scrie, că „acei domni, care trimit observațiile lor, uită, că poporul bulgar n'a renunțat niciodată la pretențiunile sale. Nimeni n'are dreptul să ne condamne pentru că am

Adunarea Națională dela Ankara

Turcia: Ziarul „Vecer” din Belgrad anunță din Ankara, că cercurile politice și militare otomane acordă toată atențiunea trecerii trupelor germane prin țara vecină dela Nord. Mai ales mișcările acestor trupe din sudul Bulgariei înțărăsc Turcia în atitudinea ei de până acum.

Convocarea pentru Luni a adunării Naționale în ședința căreia d. Saydam, primul ministru va face importante declarații, precizând probabil atitudinea

Armata otomană în stare de alarmă

Mai mulți membri ai guvernului turc, între care d. Faik Ostrak, ministru de interne și generalul Ali Faur Dжебесіа, ministrul lucrărilor publice au sosit la Istanbul pentru a contribui în cadrul departamentului lor la organizarea apărării. Au fost organizate astfel serviciile auxiliare pentru stingeri. Exercițiile de probă au dat satisfacție. Se iau toate măsurile pentru cazul primejdiei de război. Bateriile de coastă și toată armata se află în stare de alarmă.

IN JURUL UNUI FILM

Și în sfârșit o telegramă din Istanbul: La ambasada germană dela Ankara s'a rulat filmul german intitulat „Victoria de pe frontul occidental”. Se află acum, că membrii guvernului turc și mai mulți fruntași ai vieții politice invitați la prezentarea filmului s'au scuzat pentru că n'au putut răspunde invitației.

U. S. A. N'A OFERIT JUGOSLAVIEI AJUTOR MILITAR

Jugoslavia: Știrea răspândită într-o parte a presei din Budapest și din Roma, că guvernul Statelor Unite pentru a sprijini Anglia în Balcani, ar fi propus Jugoslaviei ajutorul militar al Americii pentru cazul, că ar fi atacată. Agenția Ștefani după ce arată, că Sumner Welles subsecretarul de Stat al afacerilor strei-

Să examinăm deci rând pe rând aceste sectoare:

DOUĂ DESMINȚIRI DIN ROMÂNIA

Balcanii: O știre curiosă din România: Se desminte s'vonul, că forțele aeriene britanice ar fi bombardat zonele petrolifere.

Tot Bucureștii desminte, dar de data aceasta de comun acord cu Moscova, că guvernul Sovietic ar fi cerut cedarea porturilor românești cu scopul de a le transforma în baze Sovietice.

primul la noi ca pe prietenii armatele germane. Astfel de avertismente nu pot fi primite în tăcere. Cu amărăciune privim în ochii acelora, cari ne fac astfel de avertismente, căci ne dăm seama, că ei nu-și cântăresc cuvintele.

Ziarele din Sofia protestează contra propagandei streine privitoare la situația din Bulgaria, care n'ar fi decât intrigi. Ele afirmă, că în Bulgaria e ordine și lumea e mulțumită.

Dealtfel trupele germane continuă traversarea Bulgariei, iar în Sudul țării se construiesc noi baze aeriene, organizându-se apărarea antiaeriană.

ne din USA, a invitat la el în cursul nopții pe ambasadorul Jugoslaviei, pentru a-i face această propunere, afirmă, că Jugoslavia ar fi refuzat propunerea.

Popolo di Roma califică pretinsa procedură a guvernului american, ca „Scandal internațional”, iar Messagero „o manevră grosolană”.

Până la sfârșit însă toată știrea s'a do-

Pact între Jugoslavia și Germania

Dealtfel, ultimele informații arată, că o înțelegere între Jugoslavia și Germania e pe punctul de a se efectua. Pare probabil, că dnii Tvetkovi, primul ministru și Tințar Marcovici, ministrul de externe al Jugoslaviei, vor pleca Marți sau Miercuri la Berlin spre a semna o declarație comună cu guvernul Reichului. Nu ar fi exclus, că cu acest prilej să se încheie un pact de amicitie, și de neagresiune între cele două țări. Pactul ar fi asemănător cu acel ce a fost încheiat între Jugoslavia și Italia în 1937.

Armata elenă nu se retrage de pe continent

Grecia: Față de s'vonurile cari s'au răspândit în urma călătoriei lui Eden în Grecia, că ministrul de externe britanic ar fi recomandat retragerea trupelor elene în Orientul Apropiat, în eventualitatea renunțării la rezistență pe pământul Greciei, din Atena se anunță, că marile stat major ar fi comunicat ziaristilor streini în mod categoric că nici nu poate fi vorba de retragerea armatei elene de pe continent. Despre așa ceva nu s'a discutat cu prilejul convorbirilor greco-britanice. Marele Stat Major a anunțat cu acest prilej, că de Vineri dimineață trupele elene au trecut la ofenzivă în centrul frontului din Albania.

Agenția Ștefani desminte informația din sursă engleză, că în Albania ar fi fost distrus un întreg regiment italian, al cărui comandant s'ar fi sinucis. Ziarul „Italia” din Milano polemizează cu declarațiile făcute în Grecia, că în aceasta

Dacă Grecia nu se va supune...

Dacă guvernul elen nu va primi condițiunile axei, armata germană, după ce își va atinge obiectivele din Bulgaria, va ataca Grecia pe linia Sofia-Salonic. Armata turcă nu se va mișca până când teritoriul turc nu va fi violat. Jugoslavia va rămâne neutră, menținând raporturi bune cu axa. După toate acestea, ne întrebăm, dacă Grecia va continua lupta pe moarte și pe viață împotriva forțelor covârșitoare a axei, rămânând fidelă alianței cu Anglia? Din declarațiile grecești oficiale de până acum, pare, că Grecia va lupta până la sfârșit.

Se crede, că în timpul din urmă englezii au adus importante forțe aeriene și mari cantități de materiale de război în Grecia.

PACEA DINTRE THAILAND ȘI INDOCHINA

În Extremul Orient lucrurile s'au liniștit. Se anunță, că între Indochina franceză și Thailand, pacea va fi semnată mâine sau poimâne. Indochina primind cu oarecare modificări pro-

vedit ca neîntemeiată, căci atât dela Washington, cât și dela Belgrad au desmintit-o în mod categoric.

Din Belgrad se anunță, că guvernul sârb a încunoștițat despre intențiunile sale guvernele din Londra și Moscova. În capitala Jugoslaviei se speră, că declarațiunea comună va satisface cercurile din Berlin, chiar dacă Jugoslavia n'ar adera la pactul tripartit.

Șefii celor patru partide de opoziție din Jugoslavia au ținut Vineri o consfătuire la sfârșitul căreia au înaintat un memoriu Prințului Regent Paul, rugându-l ca guvernul să unească puterea națiunii pentru apărarea integrității și independenței patriei.

țară nu ar fi trupe britanice și afirmă, că abia zilele acestea a debarcat un corp de armată britanic la Salonic.

EVACUAREA TRACIEI

NST transmite din Sofia, că din Grecia ar fi sosit știri, despre intențiunea comandamentului grec de a retrage trupele din Tracia spre Vest, așezându-le în conformitate cu planurile strategice originale pe un front, care s'ar întinde dela lacul Ochrid până la Salonic, iar teritoriul dintre sudul Bulgariei și coasta mării Egee ar fi evacuat

Iată cum vede situația Greciei redactorul militar al ziarului „Magyar Nemzet”:

„Dacă tabloul general al situației militare n'ar fi turburat de diferite informațiuni, noi am pune următoarele ipoteze:

punerea mediatoare a Japoniei, cedând vecinului dela Vest unele teritorii.

Pentru semnătură deocamdată nu lipsește decât aprobarea guvernului dela Vichy. La Tokio se speră, că aceasta aprobare nu va întârzia.

MATSUOKA PLEACĂ LA BERLIN

Dealtfel la Berlin se confirmă știrea, că Matsuoka, ministrul de externe al Japoniei, va vizita în curând Berlinul. Roma și Moscova. La Shanghai comentându-se aceasta informație, se subliniază, că Ciang-Kai-Shek continuă să primească arme din U. R. S. S.

(Continuare în pag. 4-a)

DICTIONARE ȘI GRAMATICI

Maghiar-Român Român-Maghiar

precum și cărți românești puteți procura eftin la

Librăria

„Kárpátok”

Mátyás Király-tér 29.

Curățiți-vă

intestinele de rămășițele ce se adună în ele, chiar dacă n'ați suferit de constipație. Purgativul excelent DARMOL

E RECOMANDABIL SĂ
AVEȚI TOTDEAUNA LA
ANDEMÂNĂ ȘI TABLETELE

ASPIRIN

Cronica externă

(Urmare din pag. 3-a)

MEXICUL

Din America ne vine știrea, că d. Padilla, ministrul de externe al Mexicului, a declarat în fața senatului, că în caz de nevoie va încheia o alianță militară cu U. S. A. Dacă oricare dintre țările americane ar fi atacate, Mexicul i-ar veni în ajutor, căci Mexicul consideră ca o datorie de a lupta pentru libertatea popoarelor americane și pentru dreptatea internațională.

SCOPURILE DE RĂSOI ALE PREȘEDINTELUI ROOSEVELT

„New-York Sun” examinând politica președintelui Roosevelt afirmă, că aceasta se îndreaptă tot mai precis spre războiul dus împotriva puterilor axei. Astăzi la Washington nu se mai pune problema de a interveni sau nu în război, ci întrebarea e numai sub ce formă să se intervină în conflict. După ziarul „Sun” d. Roosevelt și-ar fi precizat deja scopurile războiului. Aceste scopuri ar fi următoarele: 1. Bune raporturi de vecinătate în politica panamericană.

2. Egalitatea tuturor națiunilor cu respectarea dreptății internaționale și respectarea dreptului.

3. Excluderea tuturor piedecilor circulației comerciale internaționale.

4. Colaborarea tuturor națiunilor pentru înfăptuirea primelor trei principii fundamentale.

La Washington s'a format părerea că cu cât vor putea englezii să reziste mai mult asediului axelor, cu atât va câștiga USA timp mai mult pentru înarmare.

LEGEA ROOSEVELT VA FI SANȚIONATĂ ASTĂZI

Se știe că Senatul a respins cu 52 voturi contra 39 amendamentul senatorului Norris care s'a opus trimiterii forțelor americane dincolo de emisfera occidentală. Amendamentul senatorului Reynolds de a nu acorda nici un ajutor Uniunii Sovietice a fost respins cu 56 voturi împotriva 36. Amendamentul care s'a opus ca vasele de război americane să însoțească convoaiele îndreptate spre zonele de război a fost respins cu 65 contra 25 voturi. În sfârșit amendamentul, care a propus ca orice livrare — de materiale de război mai importante, — să fie aprobată numai în baza avizului prealabil al șefilor armatei americane, a fost respins cu 45 contra 36 voturi.

Senatorul democrat Barkley a declarat că legea pentru ajutorarea democrațiilor va fi supusă chiar astăzi spre semnare președintelui Roosevelt.

— Dr. ODEȘTIANU ALEXANDRU, avocat, continuă biroul în Kolozsvár-Cluj, str. Deák Ferencz 48.

— Dr. LEON BĂRSAN, medic, consultă zilnic în Beszterce-Bistrița, Sétatér-u. Nr. 2.

După votarea proiectului de lege pentru ajutorarea Angliei

Guvernul întocmește planul pentru acordarea unui ajutor de 10 miliarde dolari, iar opoziția a pornit o campanie anti-războinică

WASHINGTON 10. (Reuter.) — După votarea proiectului legii pentru ajutorarea Angliei de către senatul american, se lucrează la întocmirea planului de 3 ani, cu privire la repartizarea ajutorului de 10 miliarde dolari, ce se va acorda Angliei.

Să crede, că modificările aduse de senat vor fi aprobate până Miercuri de camera deputaților, urmând, ca imediat după această aprobare, legea pentru ajutorarea Angliei, se fie supusă președintelui Roosevelt, pentru semnare. După semnarea președintelui, legea intră în vigoare.

În timp ce o bună parte a opiniei pu-

blice americane a luat cunoștință cu satisfacție de votarea proiectului de lege de către senat, opoziționiștii vor să pornească o campanie în toate regiunile Statelor Unite pentru crearea unei atmosfere antirăzboinice.

Senatorul Wheeler, conducătorul acțiunii de izolare a Statelor Unite, a făcut Duminică ziaristilor următoarea declarație:

„Organizăm o cruciadă în toate colțurile țării spre a contrabalansa propaganda ce se desfășoară pentru ajutorarea Angliei, fiindcă acordarea ajutoarelor ne va împinge în războiu.” (MTI.)

Anglia a hotărât intensificarea producției navale și a munițiilor

— Apelul ministrului muncii pentru angajarea unui număr de 50.000 lucrători și 100.000 de lucrătoare —

AMSTERDAM 10. (DNB.) — D. Bevin, ministrul muncii al Angliei a ținut un discurs radiodifuzat, invitând 50.000 de bărbați și 100.000 de femei să se angajeze la lucrările de construirea vaselor și la fabricarea de muniții.

Ministrul a arătat, că în viitorul apropiat poate să aibă loc o mare luptă navală și astfel e necesar ca șantierele navale engleze să-și întzească producția atât în cece privește construirea vaselor noi, cât și repararea vaselor avariate. În acest scop e necesar ca în afară de

lucrătorii angajați în prezent în șantierele navale, să mai fie angajați 50.000 de bărbați, iar în fabricile de muniții să fie angajate 100.000 de femei.

În continuare, ministrul a anunțat, că pe viitor patronii nu pot concedia pe lucrători decât în cazul dacă aceștia s'ar deda la grave acte de indisciplină, în schimb nici muncitorii nu-și pot părăsi posturile fără motive serioase. (MTI.)

— Cafeaua de cicoare FRANCK dă cafelei gust și aromă și o culoare aurie.

Reglementarea amestecului de făină

KOLOZSVÁR-CLUJ, 10. — În baza dispozițiilor anterioare făina de grâu urmează să fie amestecată cu făină de porumb, începând dela 10 Martie a. c. ordonanța guvernului prevede că morarii, brutarii, și comercianții sunt obligați să adauge și să amestece la fiecare kgr. făină de grâu sau de săcară, care se vinde drept făină de pâine, o cantitate de 20 dkgr. făină de porumb. Brutarii nu pot fabrica pâine de grâu sau de săcară decât dacă adaugă o cantitate de 20% din făină de porumb și nu pot primi dela particulari decât aluatul de pâine amestecat cu 20% făină de porumb. În afară de aceasta a rămas în vigoare dispozițiunea care obligă pe brutari să adauge și 20% cartofi la aluatul de pâine. Făina Nr. 0, sau făina de pâine întrebuintată de cofetari, pentru fabricarea prăjiturilor, trebuie amestecată cu cel puțin 15% făină de porumb. Contravenienții vor suferii rigorile legilor și dispozițiilor în vigoare.

— Biroul advocațional dr. CEUCA GAVRIL, continuă a funcționa și pe mai departe în Beszterce-Bistrița, Horthy Miklós-tér 25, lângă Judecătoria.

Știri din Nagybánya—Baia-Mare

Cu ocazia împlinirii alor zece ani dela instalarea în scaunul episcopal dela Nagybánya-Baia Mare, P. S. Sa Episcopul Alexandru Rusu al Maramureșului, a făcut următoarele distincții și promovări în rândurile preoției din Eparhie:

Canonic onorar a fost distins: Reverendisimul Victor Ștețiu, protopop, arhidiacon onorar în Felsővisó-Vișeu de Sus.

Arhidiacon onorar a fost distins: M.

On. Ilie Călăuz, protopop în Szilágy-cseh-Cehul Silvaniei.

Protopopi onorari au fost distinși: Onorații Patriciu Birlea, Emil Ghitta, Lazar Gherghel, Teofil Pop, Iuliu Șurani, Vasile Marchiș, preot misionar în Aurora U. S. A., Eugen Vlad, Dr. Gheorghe Coman, Gavril Găvrilaș, dr. Dumitru Pop, profesor de teologie, Mihail Rednic și Cornel Bucșa.

Parohi au fost promovați: Onorații: Andreiu Coman, Iosif Demian iun., Tiberiu Dițiu, Ioan Dunca, Lazar Gherman, Gavril Nap, Petru Perșe, dr. Carol Pop, Vasile Pop, Vasile Șimon, Sabin Târnavean și Gheorghe Vlad.

Noul Vicar foraneu episcopal al Maramureșului. În consistoriul dela 27 Februarie 1941, P. S. Sa Episcopul Rusu a numit în demnitatea de vicar foraneu episcopal al Maramureșului, vacant prin repatrierea Romului Ștefan Popp, pe Reverendisimul Victor Ștețiu, protopopul Vișeuului și canonic onorar, delegându-i jurisdicțiunea necesară oficiului.

Tot atunci a fost numit noul protopop al Sighetului în persoana Mult On. Titus Berinde paroh în Sighet.

Noul Vicar general pentru Ruteni. În urma împrejurărilor politice din vara trecută, când vicarul general pentru Rutenii din Cernăuți a rămas în teritoriu sovietic, iar pe urmă s'a refugiat în Germania, fapt care a pus în imposibilitate de a mai funcționa efectiv acel Vicariat prevăzut în bulla de înființare a Eparhiei, P. S. Sa Episcopul Rusu al Maramureșului, voind a face posibilă și pe mai departe administrarea printr'un vicar propriu, din neamul lor, a credincioșilor greco-catolici Rutenii din Eparhia Maramureșului, a numit pe Reverendisimul Andreiu Medveczky, protopopul districtului Ciscarpatin cu sediul în Sighet, de Vicar general substituit pentru Ruteni, delegându-i, în anumite limite, jurisdicțiunea necesară pentru îndeplinirea oficiului respectiv.

Correspondent

— Biroul advocațional Dr. TURCU SIMION continuă a funcționa și pe mai departe în Oradna-Rodna Veche.

Japonia vrea să creeze o Chină liberă neexploată de puterile streine

— Declarațiile ambasadorului japonez din Berlin. —

BERLIN 10. (Stefani.) — Ambasadorul Japoniei la Berlin a făcut declarații reprezentantului ziarului „Völkischer Beobachter” despre obiectivele finale a politicii japoneze în Extremul Orient.

Japonia vrea să creeze o Chină liberă, neexploată, de nici-o putere străină — a spus ambasadorul. Statele Unite n'vor să înțeleagă misiunea Japoniei. Noi n'am amenințat puterile anglosaxone, dar nici nu tolerăm să fim amenințați — și-a încheiat declarațiile ambasadorul Japoniei.

CONVOACARE

Acționarii societății Vlad și Co. S. A. Kolozsvár-Cluj, Kriza-u. 10, în virtutea art. 4 din statutele societății, sunt convocați la lua parte la

ADUNAREA GENERALĂ ORDINARĂ

care va avea loc în ziua de 25 Martie 1941, ora 10 a. m. la sediul societății cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Constituirea Adunării generale; 2. Raportul Consiliului de administrație și prezentarea Bilanțului și Contului de profit și pierdere pe anul de gestiune 1940; 3. Raportul cenzorilor; 4. Descărcarea Consiliului de administrație și a cenzorilor; 5. Complectarea Consiliului de administrație; 6. Alegerea comitetului de cenzori; 7. Dizolvarea societății și desemnarea lichidatorilor, eventual mutarea sediului Bilanțul și Contul de profit și pierdere este pus spre vedere publică la sediul societății dela 15 Martie 1941. Acționarii pentru a-și putea exercita dreptul de vot în Adunarea generală sunt obligați a-și deputa acțiunile la biroul societății cu cel puțin două zile înainte de ziua fixată pentru adunare. În cazul când la Adunarea generală fixată mai sus nu s'ar întruni numărul de acționari prevăzut de statute pentru a aduce hotărâri valide, se convoacă pe ziua de 2 Aprilie 1941 a doua Adunare generală ordinară, în același loc și cu aceeași ordine de zi, care se va ține și va decide cu orice număr de acționari.

Kolozsvár-Cluj, 9 Martie 1941.

Consiliul de administrație

Mica Publicitate

CAUT calfă de pantofar român. Adresa la ziar.

DE INCHIRIAT cameră, bucătărie, spațiu cu apă înăuntru. Katona József-u. (fost Ep. Popea) colț cu str. Vulcan.

SCHIMB locuri de casă din București, valoarea 400. mii lei. Adresa Szabó, Ku Géza-u. 11 (fost Gojdu).

CAUTĂM vânzător cu garanție colonială dispus a merge și în provincie. Adresa „Plugarul”, Kolozsvár-Cluj, Horthy-ut 40.

COVOARE persiane, tablouri marcate curpără și vinde „Unicum”, Kolozsvár-Cluj, Kossuth Lajos-u. 5.

DULGHER de construcții (lemnar) român angajează și primește orice lucrări în branșa construcției, reparații de orice natură. Adresa la ziar, sub „specialist calificat”.

IEFTEN și bine lucrează croitor român. Str. Barabás Miklós (fost Coroian) Nr. 1. Primește pentru confecționare costume pentru dame și domni.

S'A DESHIS la Dés-Dej, str. Apáfi nr. 1, casa Dr. Krémer Cabinet Dentar. Execută orice lucrare dentistică cu prețuri modeste. Stefan Orosz, dentist.

DE VÂNZARE o mașină de cusut sistem „Minerva” în stare bună. Adresa la ziar.